KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 14. januar 1987

om et FIM-lån til et bryggeri

(Kun den franske udgave er autentisk)

(87/303/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter i overensstemmelse med nævnte artikels bestemmelser at have givet de interesserede parter lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger, under henvisning til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger :

I

Den franske regering meddelte den 30. april 1985 Kommissionen, at den i 1984 havde ydet en støtte til et bryggeri.

Støtten blev ydet i form af et lån fra Fonds Industriel de Modernisation, i det følgende benævnt FIM, på 40 mio ffr. til en investering på 181 mio ffr., som den støttemodtagende virksomhed havde foretaget i 1984/85 hovedsagelig med henblik på modernisering af bryggehallen og installering af udendørs tanke.

I sin beslutning 85/378/EØF (1) påpegede Kommissionen over for de franske myndigheder, at ydelsen af FIM-lån måtte betragtes som statstøtte efter traktatens artikel 92, stk. 1, og krævede, at alle væsentlige tilfælde af långivning skulle anmeldes på projektstadiet, og at Kommissionen ligeledes skulle underrettes om væsentlige lån, som den franske regering havde ydet, før Kommissionen traf nævnte beslutning. Kommissionen præciserede endvidere, at långivningen i sidstnævnte tilfælde måtte betragtes som ulovlig støtte, der ville kunne kræves tilbagebetalt.

Disse lån blev ydet til en rente på 9,25 % med en maksimal løbetid på ti år og en afdragsfri periode på op til to år. Lånene er bestemt til støtte af investeringer af innoverende karakter, særlig investeringer i installering af højteknologimaskiner og -udstyr, udvikling af kontorautomatisering og bioteknologi.

II

Kommissionen besluttede, efter gennemgang af støtten, på grundlag af en analyse af markedet for de pågældende produkter og på grundlag af oplysninger fra de franske myndigheder, den 18. december 1985 at indlede proceduren i traktatens artikel 93, stk. 2, med hensyn til støtten i form af et lån på 40 mio ffr. fra FIM til det pågældende bryggeri på grund af støttens indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne og på konkurrencen mellem den støttemodtagende virksomhed og dennes konkurrenter i Fællesskabet.

Som led i proceduren opfordrede Kommissionen den franske regering samt de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger dertil.

Den franske regering svarede den 22. maj 1986 på den skrivelse, som Kommissionen havde sendt til den den 29. januar 1986, og hvori den meddelte, at den havde indledt proceduren i EØF-traktatens artikel 93, stk. 2.

FIM har blandt de investeringer, som virksomheden har påtaget sig, kun udvalgt dem, der var af virkelig innoverende karakter. Investeringerne skal bidrage til at indføre innoverende teknikker i virksomhedens produktionsprocesser. Det gælder i særdeleshed følgende områder :

— brygningsprocessen, hvorved en bryggehal, i hvilken der anvendes avanceret teknik og et system med totalautomatisering, sammenkobles med en allerede bestående bryggehal : arbejdsgangen i de to haller kan synkroniseres fuldstændigt, eller de kan fungere uafhængigt af hinanden, under en enkelt persons opsyn ; der er installeret en fugtkondensator, som giver mulighed for at genvinde 54 % af den anvendte energi til kogningen ;

— højtempoemballering, som bl.a. omfatter en ny depalletermaskine, der fjerner flaskerne ved vakuumeffekt, og en koordineret regulering af de forskellige flaskетransportører i takt med flaskestrømmen fra hver af maskinerne i kæden og på hver af transportørerne, samtidig med at der sikres en maksimal flaskestrøm i anlægget som helhed.

Den innovation, der er tale om i virksomhedens investeringsprogram, er innovation i forbindelse med fremstillingsprocessen. Den teknologirelaterede ansvarlige lånekapital, der bidrager til finansieringen af denne innovation, synes i denne forbindelse at være fuldstændig i overensstemmelse med FIM's målsætning, som Kommissionen har fået den forklaret.

(1) EFT nr. L 216 af 13. 8. 1985, s. 12.

I det foreliggende tilfælde føjer der sig hertil en anden målsætning, nemlig energibesparelse.

Ydelsen af FIM-lånet til den pågældende virksomhed vil alt i alt ikke kunne true konkurrencen mellem medlemsstaterne, men tværtimod bidrage til udvikling af aktiviteter på en måde, der svarer overens med den europæiske interesse.

III

Det af den franske regering ydede FIM-lån omfatter elementer af støtte efter traktatens artikel 92, stk. 1, fordi der ved hjælp af statsmidler gives mulighed for at aflaste den støttemodtagende virksomhed for en del af de investeringsomkostninger, som den normalt skulle påtage sig.

Det årlige forbrug af øl pr. indbygger i perioden 1975 til 1985 var enten stagnerende eller faldende i Fællesskabets lande med undtagelse af Italien. I Tyskland og Det forenede Kongerige, hvor ølproduktionen tegner sig for ca. 65 % af produktionen i Fællesskabet, udgjorde dette forbrug, der var på henholdsvis 147,8 og 117,6 l pr. indbygger i 1975, 145,8 og 108,9 l i 1985. Ølsalget i Fællesskabet (minus Grækenland) i samme periode var kendetegnet af en let stigning til 232 mio hl i 1980, men faldt igen i 1985 til 1975-niveauet, dvs. 228 mio hl. Samhandelen (i mængde) mellem medlemsstaterne (minus Grækenland) tegnede sig for ca. 4 % af dette salg og har, når der ses bort fra sæsonudsving, ændret sig relativt lidt i perioden 1975 til 1985.

I Frankrig er ølsalget i perioden 1975 til 1985 i det væsentlige forblevet stabilt på 21 til 23 mio hl, selv om man i 1985 kunne notere et fald til 19,3 mio hl. Dette salg udgør ca. 9 % af det samlede salg i Fællesskabets medlemsstater (minus Grækenland). Det årlige forbrug pr. indbygger, der ligger langt under fællesskabsgennemsnittet (84 l), er faldet til 38,2 l i 1985 sammenlignet med 44,9 l i 1975. Frankrig dækker traditionelt lidt over 10 % af sine behov ved import fra de øvrige medlemsstater. Angivet i mængde er der kun sket meget ringe udsving igennem de sidste ti år i denne import, som udgør mellem 2 og 2,5 mio hl. Den franske eksport til de øvrige medlemsstater har været faldende i samme periode og tegner sig for ca. 1,5 % af den franske produktion.

Den virksomhed, der har modtaget det pågældende FIM-lån, kontrolleres fuldstændig af en fransk koncern, hvis ølproduktion udgør over 50 % af den samlede franske produktion, og koncernen er inddraget i samhandlen mellem medlemsstaterne med øl. Virksomheden selv tegner sig for ca. 20 % af det franske marked og har registreret et fald i sin omsætning i 1984 og 1985 i forhold til 1983.

Grunden hertil synes i særdeleshed at være, at forbruget af flaskeøl har været konstant faldende i Frankrig, og at dette flaskeøl tegnede sig for en stor del af salget.

IV

I betragtning af ovenstående, af situationen på det pågældende marked og af den berørte virksomheds stilling på dette marked må det antages, at den af den franske regering planlagte støtte vil påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen efter traktatens artikel 92, stk. 1, idet den favoriserer den pågældende virksomhed og den franske ølproduktion.

Når en finansiel støtte fra staten styrker visse virksomheders stilling i forhold til andre, som konkurrerer med dem i Fællesskabet, må en sådan støtte antages at påvrike disse andre virksomheder.

Efter traktatens artikel 92, stk. 1, er støtteforanstaltninger, som svarer til de deri anførte kriterier, principielt uforenelige med fællesmarkedet. Hvad angår undtagelserne fra princippet, kan de i traktatens artikel 92, stk. 2, anførte ikke bringes i anvendelse i det foreliggende tilfælde i betragtning af den påtænke støttes art og målsætninger.

Ifølge traktatens artikel 92, stk. 3, skal støtte, der kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, vurderes i en fællesskabssammenhæng og ikke blot i henseende til en enkelt medlemsstat. For at sikre at fællesmarkedet fungerer hensigtsmæssigt, og for at tage hensyn til principperne i traktatens artikel 3, litra f), skal undtagelserne fra princippet i traktatens artikel 92, stk. 1, som er anført i samme artikels stk. 3, fortolkes snævert ved undersøgelsen af støtteordninger eller enkelte støtteforanstaltninger.

Undtagelserne kan navnlig kun bringes i anvendelse, hvis Kommissionen kan fastslå, at markedsmekanismen ikke selv vil kunne få de virksomheder, der modtager støtte, til at træffe de foranstaltninger, der kan bidrage til virkeliggørelsen af et af de fulgte mål.

At indrømme undtagelse i tilfælde, der ikke bidrager til virkeliggørelse af et sådant mål, eller hvor støtten ikke er nødvendig hertil, ville være ensbetydende med, at erhvervsgrene eller virksomheder i visse medlemsstater fik urimelige fordele, hvorved deres finansielle stilling ville blive kunstigt styrket, samt at vilkårene i samhandelen mellem medlemsstaterne blev påvirket og konkurrencen fordrejet uden nogen begrundelse i den fælles interesse, jf. traktatens artikel 92, stk. 3.

Støtten falder under henvisning til ovenstående ikke ind under nogen af de i traktatens artikel 92, stk. 3, anførte kategorier af undtagelser. Det må i henseende til bestemmelserne i samme stykkes litra a) og c) vedrørende støtte til fremme af udviklingen af visse regioner fastslås, at de områder, i hvilke investeringerne skal foretages, ikke er kendetegnet af en usædvanlig lav levestandard eller en alvorlig underbeskæftigelse, jf. undtagelsen i litra a).

Hvad angår undtagelsen i litra c), vil den franske regerings støtte ikke bidrage til at fremme udviklingen af visse økonomiske regioner, som omhandlet i denne bestemmelse.

Der findes ingen begrænsninger med hensyn til i hvilke områder de virksomheder, til hvilke der ydes FIM-lån, kan operere.

Lånene sigter således ikke på at udvikle visse områder, og den franske regering har i det foreliggende tilfælde i øvrigt ikke anført nogen begrundelse af denne art til at berettige ydelsen af lånet på 40 mio ffr. til den pågældende virksomhed.

Hvad angår undtagelserne i artikel 92, stk. 3, litra b), er det tydeligt, at den pågældende støtte ikke sigter på at fremme virkeliggørelsen af et projekt af fælleseuropæisk interesse eller på at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den franske økonomi.

Endelig må det, hvad angår undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), vedrørende støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene, fastslås, at det pågældende FIM-lån hovedsagelig er bestemt til modernisering og udvidelse af produktionsanlæg.

I sit svar på Kommissionens skrivelse af 29. januar 1986 anførte den franske regering, at modtageren af FIM-lånet i 1984 og 1985 havde foretaget investeringer til et beløb på 690 mio ffr. Af dette samlede beløb havde FIM kun udvalgt investeringer af innoverende karakter, dvs. 181 mio ffr. Den præciserede endvidere, at virksomheden i særdeleshed havde indført et system med total automatisering af to bryggehaller, hvorefter disse bryggehaller kunne fungere under tilsyn af en enkelt person, samt at tappeanlæggenes meget høje emballeringstempo gav mulighed for en maksimal produktstrøm.

Kommissionen kan eventuelt anerkende, at sådanne investeringer er af innoverende karakter, men den må samtidig fastslå, at de kun udgør en lille del af de samlede investeringer på 181 mio ffr. Alene posten vedrørende installeringen af udendørs tanke, i forbindelse med hvilke den franske regering ikke har fremhævet nogen innoverende karakter, tegner sig allerede for over 100 mio ffr., mens investeringen i bryggehallen kun udgør 34 mio ffr.

Desuden har konkurrerende virksomheder i andre medlemsstater allerede installeret automatiserede bryggerianlæg uden statsstøtte. Det samme gælder for tappeanlæggene.

Den pågældende virksomhed har som led i en plan for modernisering af sine bryggerier lukket tre bryggerier, der havde en kapacitet på over 1 mio hl. Samtidig hermed vil det største bryggeris kapacitet blive forøget med 1 mio hl. Det er indlysende, at virksomheden ved installeringen af denne nye kapacitet ikke gør brug af forældet teknik, men søger at skaffe sig maskiner og apparatur, der er udstyret med den seneste teknik. Denne teknik kan på ingen måde siges at have en innoverende karakter, der berettiger til ydelse af den pågældende støtte.

Hvad desuden angår energibesparelserne i forbindelse med det franske bryggeris investeringer, skal det først og fremmest bemærkes, at anvendelsen af de mest avancerede teknikker og materialer allerede næsten umiddelbart medfører et mindre energiforbrug. Det skal hertil bemærkes, at denne virksomheds konkurrenter, i det omfang man har rådighed over oplysninger om deres virksomhed, løbende forsker i energibesparelser og omsætter forskningsresultaterne i praksis, når lejligheden byder sig, uden statsstøtte.

At acceptere, at der ydes et FIM-lån på 40 mio ffr. til nævnte franske bryggeri, ville være ensbetydende med at påføre dettes konkurrenter ulemper, som vil kunne give sig udslag i en uberettiget nedgang i disses salg.

En støtte til modernisering og udvidelse af de pågældende produktionsenheder opfylder derfor ikke kravene med hensyn til udvikling af den pågældende sektor, idet samhandelsvilkårene vil blive ændret på en måde, der strider mod den fælles interesse, jf. traktatens artikel 92, stk. 3, litra c).

Kommissionen gjorde i forbindelse med beslutning 85/378/EØF de franske myndigheder opmærksom på, at støtte ydet i form af FIM-lån inden denne beslutnings vedtagelse måtte betragtes som ulovlig, og at den ville kunne tilbagekræves i enkelttilfælde af stor betydning. FIM-lånet på 40 mio ffr. til et bryggeri må på baggrund af de grænser, der er fastsat i artikel 2 i beslutning 85/378/EØF, betragtes som et tilfælde af stor betydning. Den franske regerings planer om at yde støtte til nævnte virksomhed burde derfor have været anmeldt til Kommis-

sionen i tide i overensstemmelse med traktatens artikel 93, stk. 3. Ved først den 30. april 1985 at have underrettet Kommissionen om den faktiske ydelse af det pågældende FIM-lån har de franske myndigheder forsømt deres forpligtelse til at anmelde dette væsentlige tilfælde på projektstadiet og har således overtrådt procedurereglerne i traktatens artikel 93, stk. 3. Desuden er støtten uforenelig med fællesmarkedet af ovenfor anførte grunde —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

FIM-lånet på 40 mio ffr. til et bryggeri, der blev anmeldt til Kommissionen ved skrivelse af 30. april 1985, og som omfatter elementer af støtte efter EØF-traktatens artikel 92, stk. 1, idet der ydes en rentegodtgørelse på 4,75 procentpoint, er ydet i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 93, stk. 3, og er uforeneligt med fællesmarkedet, jf. traktatens artikel 92.

Artikel 2

Den pågældende støtte skal kræves tilbagebetalt, og den franske regering underretter inden to måneder fra meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke forholdsregler den har truffet til at efterkomme den.

Denne beslutning er rettet til Den franske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. januar 1987.

På Kommissionens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen